

PŘÁVNÍ ASPEKTY VÝZKUMU A VÝVOJE

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.4 (2007)

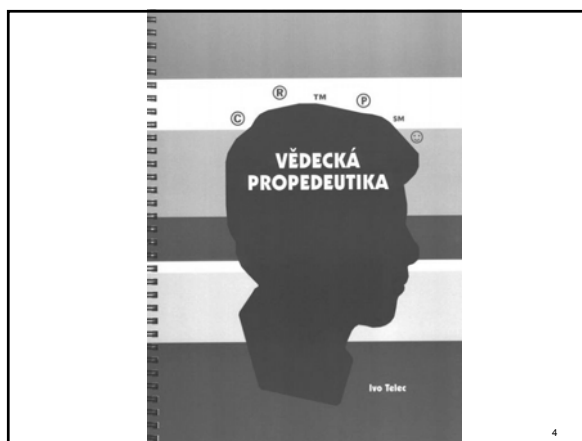
© Ivo Telec, 2005

2

*„Jakákoli jiná věda jen uškodí tomu,
kdo neovládá vědu dobroty.“*

*Michel de Montaigne, Eseje.
Výbor. Praha 1995,² s. 217. Překlad Čermábo.*

3

4

TEMATICKÝ OBSAH

1. význam vědecké průpravy, druhy poznání, světonázor
2. vědecká myšlenka a tvořivost, výtvar
3. vědec, vědecký poznatek, vědecké dílo, vědecká práva
4. zaměstnanecká díla, podnikové vynálezy ap., školní díla, díla na objednávku
5. vědecká svoboda, vědecká soutěž a delikty
6. veřejná morálka vědecká a její zásady, vědecká bezúhonnost
7. veřejná správa výzkumu a vývoje
8. veřejná finanční podpora výzkumu a vývoje

5

10. závazky ve výzkumu a vývoji
11. práva k výsledkům výzkumu a vývoje
12. znaky vědeckosti a vědecké pojmy
13. obecné vědecké metody
14. právní věda a její metody
15. právo vědy: právní názor
16. metody didaktiky práva
17. obecné metody filozofické
18. vědomí a svědomí
19. literatura

6

VZDĚLÁVACÍ VÝZNAM

- **Magisterský studijní program** *Právo a právní věda*
 - ✓ soudobý světový **stav právo­vědného poznání** a základního nebo aplikovaného výzkumu práva
 - ☛ získání teoretických **vědeckých poznatků** a zvládnutí jejich **aplikace** na právní **situace**
- **Doktorský studijní program** *Teoretické právní vědy*
 - ✓ právo­vědné bádání a samostatná vědecká tvorba v základním nebo aplikovaném výzkumu práva

7

1. ČÁST

VÝCHOZÍ POJMY

8

SPOLEČENSKÉ ŘÁDY

- **Náboženský**, např. náboženské symboly
- **Morální**, např. morální závazky, veřejná morálka právnických povolání
- **Právní**, srv. právní normy a právní principy
- **Hospodářský**, viz pravidla hospodářské soutěže
- **Vědecký**, např. vědecké zvyklosti, vědecká bezúhonnost a vědecká odpovědnost za vědecký delikt
- **Politický**, např. politické symboly, politická odpovědnost za politický delikt

9

„Lidé mají právo žít tak, jak pokládají za správné, což znamená, že všem tradicím společnosti musí být poskytnuta rovná práva a rovný přístup k mocenským centrům společnosti. Tradice obsahují nejen etická pravidla a náboženství, obsahují i kosmologii, medicínskou moudrost, názory na povahu člověka a tak dále.“

*Paul K. Feyerabend, Tři dialogy o vědění.
Druhý dialog (1976). Praha 1999, s. 132. Překl. Fialin.
Zvýraznění IT.*

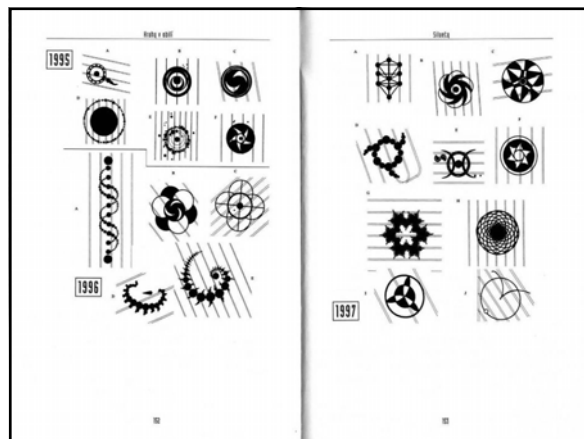
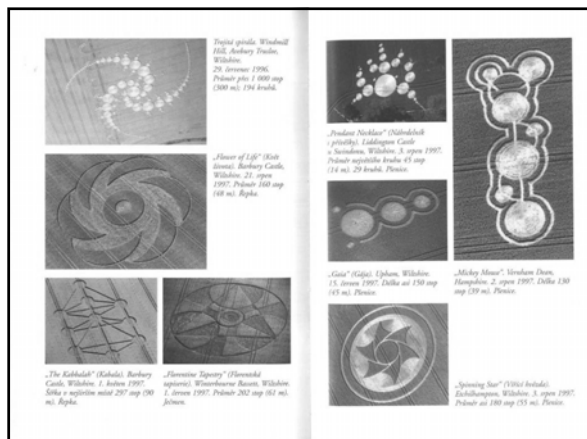
10

TRADIČNÍ VĚDĚNÍ

- **Poznatky, inovace a postupy domorodých a místních společenství** ztělesňujících tradiční životní styl (*traditional knowledge*), srv. *know-how*
 - ☛ souhlas vlastníků k využívání a jejich zapojení
 - ☛ spravedlivé rozdělení zisku
- čl. 8/1 Úmluvy o biologické rozmanitosti (1992) (č. 134/99 Sb.)

11

SVĚTONÁZOR

■ Celostný obraz světa

- ✓ víceúrovňový celek ☉
hermetická věta „jak nahoře, tak dole“
- ✗ zúžení na vědecký světový názor
- ✓ dobová ideologická omezenost na marxismus-leninismus; srv. Ú ČSSR (1960) ☉
- ✓ právní pojem socialistický vědec ☉
- ✓ materialistická ideologie scientismu a její politické projevy a univerzální aspirace
- ✓ „věda jako náboženství“

21

„Vědu je třeba chránit před ideologiemi, a společnosti, zvláště pak společnosti demokratické, je třeba chránit před vědou.“

Užijete z vědy „nelze vnucovat, je třeba, aby její účastníci debaty zkoumali a svobodně přijali.“

„Věda by se měla vyučovat jako jeden z mnoha názorů. A nikoli jako jediná cesta k pravdě a skutečnosti.“

Paul K. Feyerabend, Rozprava proti metodě. (1987)
Praha 2001, předmluva, s. 6. Překl. Fialin.

22

KULTURNÍ A BIOLOGICKÁ ROZMANITOST

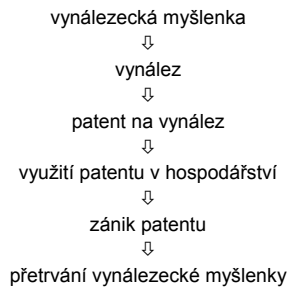
- Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní rozmanitosti (2001)
- Úmluva o biologické rozmanitosti (1992)
(č. 134/99 Sb.)

23

VĚDECKÁ MYŠLENKA

- Reálný pojem
 - ✓ mimosmyslově působící jsooucnost (entita)
 - ✓ síla myšlenky vč. tvůrčí síly
- Právní význam
 - ✓ pohnutka (motiv), např. v trestním právu
- Legislativně právní pojem myšlenky
 - ✓ vynálezecká myšlenka (z. č. 527/90 Sb.) viz tvůrčí síla myšlenky
 - ✓ myšlenka není autorským dílem (a. z.)

24

25

TVOŘIVOST

■ Osobní schopnost

1. umělecká (smysl pro krásu)
2. technická (smysl pro rozumnost)
3. vědecká (smysl pro rozumnost)

■ Absolutní (zákonná) tvůrčí práva

1. osobnostní
2. majetková

26

VÝTVOR

■ Nehmotný výsledek lidské tvorby

1. umělecký, *např. skladba* ♪
2. technický, *např. vynález* ✂
3. vědecký, *např. vědecký článek* ✍

■ Předmět vrozeného přirozeného práva

création de l'esprit

■ Předmět od státu nabyté ochrany

např. vynález jako předmět patentu (státem uděleného ochranného práva na vynález)

27

VĚDECKÝ POZNATEK

1. **správnost** logické argumentace a její **přezkoumatelnost**
2. **absolutní novost** (světová) ⇨
3. **uspořádanost**
4. **podstatnost**
5. **výzkumný postup** *lege artis*
= obecně uznávaná pravidla a technika alespoň v určitém vědním okruhu

28

NOVOST

■ Absolutní novost (světová)

= vědecký poznatek **není součástí** světového **stavu vědy**, umožňujícího přístup veřejnosti; *srv. stav techniky v právu patentovém*

☛ **vědecká přednost** (priorita) od zveřejnění

✗ **odbornost**, *např. právně odborné sebrání známých poznatků; srv. sestavení úplného znění zákona*

29

SROZUMITELNOST VĚDY

■ Přirozený požadavek na prospěšnost

vědeckých poznatků lidstvu

☛ srozumitelnost světa a jeho přirozeného řádu

✗ **odloučení lidstva od vědy**

nejasnost, mlhavost, bez prostoty a srozumitelnosti vědeckého vyjadřování

30

2. ČÁST

SOUKROMÉ PRÁVO A VĚDA

32

NEDOTKNUTELNOST LIDSKÉ BYTOSTI

- **Nadřazenost (*primacy*) lidské bytosti zájmům společnosti nebo vědy**
 - = zásada občanského práva
 - čl. 2 Úmluvy o lidských právech a biomedicině (1997) (č. 96/01 Sb. m. s.)
- **Lidská integrita**
 1. duchovní
 2. duševní
 3. tělesná

33

OSOBNOSTNÍ PRÁVO

- **Všeobecné ochranné právo každého**
- **Zvláštní ochranná práva (tvůrčí) (osobní práva každého tvůrce)**
 1. osobnostní právo **autorské**
 2. osobnostní právo **výkonných umělců**
 3. osobnostní právo **vynálezců** aj. původců **technických výtvorů**

34

OSOBNOSTNÍ PRÁVO AUTORSKÉ 🎵

1. **právo rozhodnout o zveřejnění svého díla**
2. **právo osobovat si autorství**
 - vč. práva rozhodnout, zda a jak má být autorství uvedeno při zveřejnění díla
3. **právo na nedotknutelnost díla**
 - i. právo svolit ke změně díla nebo k jinému **zásahu**
 - ii. právo proti **snížení hodnoty** díla při jeho užití
 - iii. právo autorského **dohledu** nad užitím díla způsobem nesnižujícím hodnotu díla
 - iv. jiné právo na nedotknutelnost díla

35

OSOBNOSTNÍ PRÁVO VÝKONNÝCH UMĚLCŮ

1. právo rozhodnout o **zveřejnění** svého uměleckého výkonu
2. zásadně právo rozhodnout, zda a jak má být **uvedeno jméno** při zveřejnění výkonu
3. právo **proti snížení hodnoty** uměleckého výkonu při jeho užití

36

OSOBNOSTNÍ PRÁVO PŮVODCŮ TECHNICKÝCH VÝTVORŮ

1. právo **osobovat** si vynálezectví nebo jiné původcovství
2. právo na **označení** vynálezectví nebo jiného původcovství, viz např. *zápis vynálezce (původce) do patentového rejstříku*

37

VĚDEC

- **Člověk bez ohledu na právní režim** vědecké činnosti
 1. autor vědeckého díla, např. *disertační práce*
 2. vynálezce aj. technický původce
 3. šlechtitel nové odrůdy rostliny, např. *révy vinné*
- **Osobní schopnosti** nadání, píle, vzdělání, řemeslo (technika vědecké práce) za **účelem** vědeckého poznatku k **obecnému dobru**

38

VĚDA

1. **tvůrčí činnost** za účelem vědeckého poznatku
 2. **výsledek** = soubor sdělných vědeckých poznatků
 3. **institucionální soustava**, srv. *vědeckou infrastrukturu, veřejnou správu výzkumu a vývoje*
- **Vědosloví** (*Wissenschaftslehre*)

39

PRÁVNÍ VĚDA

- **Metodická a systematická** k právnímu **dobru** (spravedlnosti) **zacílená a odůvodněná**:
 1. **tvorba** (kreatce) práva
 2. **výklad** (interpretace) práva
 3. **používání** (aplikace) práva v situacích
 4. **popis a utřídění** (systematizace) práva

40

VĚDECKÁ PRÁVA

1. autorské právo k vědeckým dílům
2. patentové právo k vynálezům
3. užitně vzorové právo k technickým řešením
4. průmyslově vzorové právo ke vzhledům výrobků

41

5. právo k topografiím polovodičových výrobků
6. právo k odrůdám rostlin
7. právo k obchodním tajemstvím vědeckého významu 🚫 (§ 17, 51 obch. z.)
8. právo k osobním tajemstvím vědeckého významu 🚫 (§ 11 o. z.)

42

9. právo k důvěrným informacím vědeckého významu (§ 44, 271 obč. z.)
10. právo k vědeckým objevům
11. právo k vědeckým myšlenkám
12. právo k vědeckému *know-how*

43

VĚDECKÉ DÍLO[©]

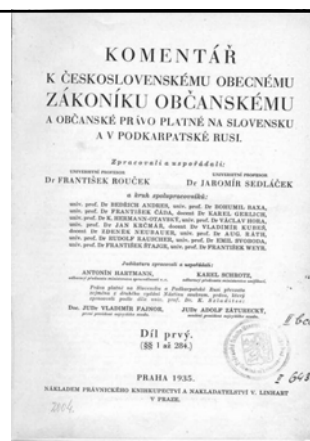
- **Výtvor**
 1. **jedinečný** nehmotný výsledek vědecké tvorby, *např. výsledek právovédného výzkumu*
 2. **sdělný** (vyjádřený v jakékoli objektivně vnímatelné podobě)
 3. **vyjadřující vědecký poznatek**
- **Předmět přirozeného práva autorského bez ohledu** na rozsah, účel nebo vědecký aj. význam, *např. na přínos pro rozvoj vědy*

44

- **Legislativně právní pojem vědeckého díla**
- **Právní otázka: co je vědecké dílo?**
 - ✗ skutková otázka, *např. zda bylo dílo zveřejněno*
 - ↓
- **Odpověď právní vědy**
 - *Test pojmových znaků literárního, jiného uměleckého nebo vědeckého díla*
 - forma testového dotazníku
 - globalizace právní vědy

45

46

VĚDECKÉ DÍLO SLOVESNÉ[©] OBVYKLÉ OBSAHOVÉ ZNAKY

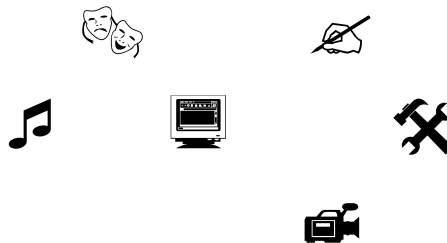
1. **popis problému a přehled světového stavu vědeckého bádání o něm**
 - i. popis stavu světové vědecké literatury
 - ii. popis stavu dosavadního světového řešení problému
2. **vědecký cíl**
 - i. tvrzení (pracovní hypotéza)
 - ii. potvrzení, či vyvrácení tvrzení (pracovní hypotézy)
3. **metody dosažení cíle**
4. **výsledek** = nový vědecký poznatek
5. **návrh využití výsledku**

48

3. ČÁST

ZAMĚSTNANECKÉ, ZAKÁZKOVÉ
A ŠKOLNÍ VĚDECKÉ
NEBO TECHNICKÉ VÝTVORY

55

56

57

POTENCIÁLNÍ STŘET

hospodářská investice
zaměstnavatele, objednatele, školy

2).

duševní vlastnictví
zaměstnance, zhotovitele, studenta

58

↳ ZÁKONODÁRNÉ ŘEŠENÍ ZAMĚSTNANECKÉHO DÍLA

- ✓ zaměstnancovo vlastnění práva
z duševního vlastnictví
- ✗
- ✓ zaměstnavatelův výkon
zaměstnancových majetkových práv
z duševního vlastnictví

59

ZAMĚSTNANECKÉ VĚDECKÉ DÍLO[©]

- **Trvalý věcný status výtvoru**
např. habilitační práce akademického pracovníka ke splnění požadavku zaměstnavatele na řádný výkon práce, popis technického řešení výzkumného pracovníka, posudek disertační práce aj.
- **Vyjádření literární, fotografické, filmové aj.,**
např. populárně vědecký film

§ 58 a. z.

60

4. dokončení díla jiným při:
- i. prodlení zaměstnance přes výzvu zaměstnavatele k dokončení díla
 - ii. zániku pracovního závazku zaměstnance k dokončení díla
např. výpovědí pracovní smlouvy

67

- **Právo autora na dodatečnou přiměřenou odměnu** (dispozitivně) ☺ €
- ✓ vyplacená mzda ✗ zisk z práv
- ✓ význam díla
pro dosažení zisku
- ✗ počítačové programy, kartografická díla,
databáze (dispozitivně ano) ☹ €

68

ZAMĚSTNANECKÝ UMĚLECKÝ VÝKON

- **Obdoba** (analogie) se zaměstnaneckým dílem § 74 a. z.
*např. hudební výkon violisty či dirigenta
nebo herecký výkon činoherce, zaměstnaných
v divadle, klavírní doprovod akademického
pracovníka umělecké vysoké školy*

srv. např. dekr. pres. rep. č. 129/45 Sb. z. a n.,
o stát. orch. Česká filharmonie

69

PODNIKOVÝ VYNÁLEZ apod.

- **Trvalý věcný status podnikového vynálezu**
*např. konstrukční řešení konstruktéra
dle pracovního závazku* § 9-10 z. č. 527/90 Sb.
- **Dispozitivní legální přechod majetkového
práva na patent na zaměstnavatele**
↑
- **Vyrozumívací a předávací povinnost**
zaměstnaného **původce** vůči zaměstnavateli
☛ posouzení vynálezu zaměstnavatelem

70

- **2 měsíce** ☹ na uplatnění
zaměstnavatelova práva na patent vůči
původci (zaměstnanci)
✗ ☛ **zpětný přechod** (recesse)
práva na patent na původce
- **Zákonná povinnost mlčenlivosti** obou
stran o vynálezu v této době ☹

71

- **Právo původce na přiměřenou odměnu**
při zaměstnavatelově uplatnění práva
na patent € ☺
- **Ukazatelé:**
 - a. technický a hospodářský význam vynálezu
 - b. přínos z možného využití nebo jiného
uplatnění
 - c. materiální podíl zaměstnavatele
 - d. rozsah pracovních úkolů (zadání) původce

72

- **Právo původce na dodatečné vypořádání** € ☺

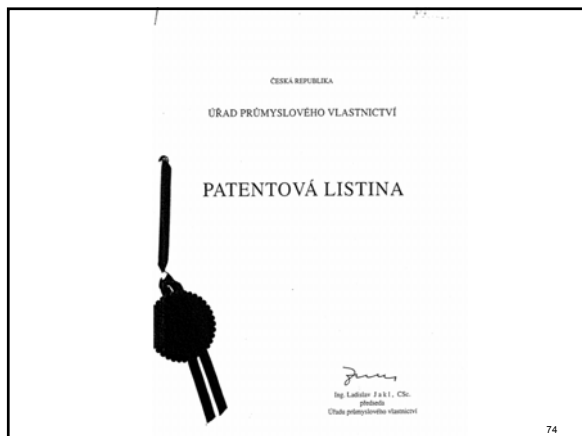

Zjevný nepoměr:

již vyplacená odměna ✗ pozdější přínos

- **Zdaňováno** jako příjem z průmyslového aj. duševního vlastnictví; též ⇐

73

74

ZAMĚSTNANECKÝ PRŮMYSLVÝ VZOR

- **Ihůta 3 měsíce** pro zaměstnavatelovo uplatnění práva vůči původci ⌚
- **zaměstnavatelova povinnost mlčenlivosti** ještě další měsíc od zpětného přechodu práva na zaměstnance 🔒
- **Ukazatelé odměny:** €
 - a. přínos dosažený užíváním
 - b. materiální podíl zaměstnavatele
 - c. rozsah zadání původce § 13-14 z. č. 207/00 Sb.

75

76

77

78

ZAKÁZKOVÉ NEBO SOUTĚŽNÍ VĚDECKÉ DÍLO[©]

- **Vyvratitelná domněnka objednatelovy licence** k užití objednaného díla k účelu vyplývajícímu ze smlouvy o dílo § 61 a. z.
- **Užití objednaného díla nad rámec účelu**
 - ☛ smluvní licence
 - ☛ zákonná licence

79

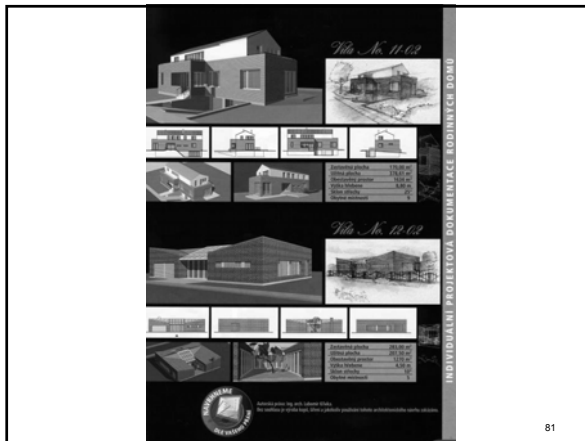

- **Omezení zhotovitelova výkonu** vlastních majetkových práv autorských:

- ✓ oprávněnými zájmy objednatele:
 1. osobními
 2. majetkovými

např. na ztotožnění či rozlišení vlastní osoby objednatele či jeho zboží nebo zájmy soutěžními

80

81

ŠKOLNÍ VĚDECKÉ DÍLO[©]

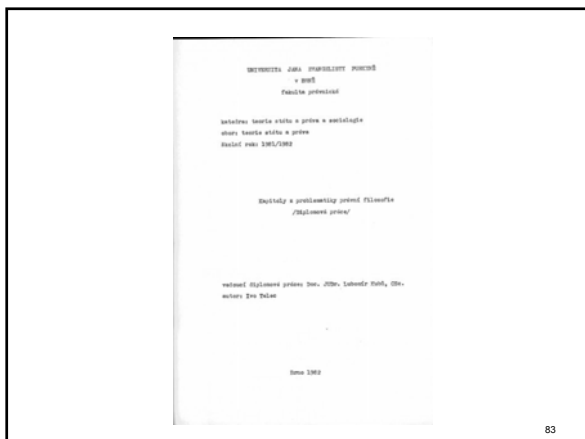
- Např. **disertační, diplomová, seminární** nebo klausurní práce, počítačový program aj.

- **Věcný status**

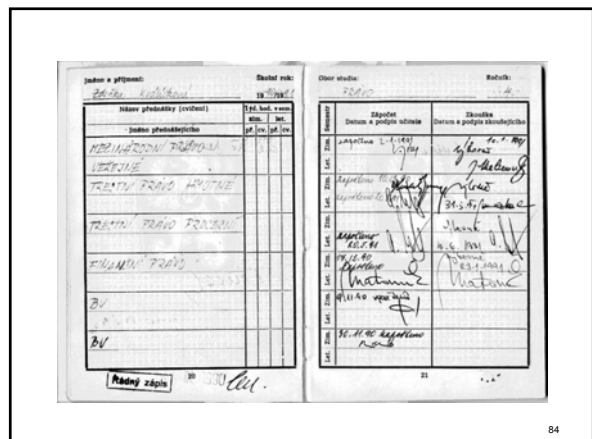
§ 60 a. z.

tvůrcem (autorem) student (žák) ke splnění studijních (školních) **povinností** **vyplývajících** z jeho soukromo- nebo veřejnoprávního poměru ke škole, školskému či vzdělávacímu zařízení, *např. ze studijního a zkušebního řádu, přílohy statutu vysoké školy*

82

83

84

■ **Dovolené užití k vnitřní potřebě školy**

➤ **bezúplatná zákonná licence** § 35/3,4 a. z.
např. v intranetu, a to:

1. **bez** přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu
2. **výukově nebo** ke své vnitřní potřebě vymezené **osobním** okruhem žáků nebo studentů, orgánů, zaměstnanců, a **věcně** činností školy

85

a to s **příkazem** přiměřeného uvedení:

3. **jména** autora **X** anonymní dílo nebo jména školy apod., pod jejímž jménem je dílo uváděno na veřejnost
4. **názvu** díla
5. **pramene**

86

■ **Všeobecný zákaz užití školního aj. díla školou aj. osobou způsobem snižujícím jeho hodnotu** (zákaz znehodnocení díla)

➤ **osobnostní právo** autora na **nedotknutelnost** svého díla

§ 11/3 a. z.

87

■ **Užití nad rámec vnitřní potřeby školy**

➤ **nároková smluvní licence školy**
= **kontraktační povinnost autora**
např. k tiskovému rozmnožování a rozšiřování díla za obvyklých, např. honorářových, smluvních podmínek

- **Právo autora odepřít licenci ze závažného důvodu, např. osobního**
- X **bezdůvodné odepření licence**
 - **žaloba školy** k nahrazení chybějícího projevu autorovy vůle soudem

88

■ **Omezený výkon autorova majetkového práva** k užití **svého** školního díla (dispozitivně), a to:

- oprávněnými **osobními** nebo **majetkovými zájmy školy**, *např. na označení totožnosti své osoby nebo svých služeb, vyjádřeném dílem grafickým, soutěžními zájmy aj.*
- „oprávněnost“ zájmů školy
 - smlouva, zákon, rozhodnutí

89

■ **Zákonné právo školy na příspěvek** na úhradu **nákladů školy** na autorovo vytvoření školního díla,
např. na materiál nad běžnou provozní režii, z dosaženého autorova výdělku z užití školního díla, dle okolností, např. dle přínosu školy aj., až do skutečné výše nákladů školy

- + přihlídnutí k **výši výdělku** dosaženého školou z licenčního užití školního díla

90

- **Vlastnictví hmotné věci** (nosiče díla)
 - ✓ vlastníkem věci, kdo věc pořídil
 - ✓ **odevzdáním** školního díla s věcí nabývá vlastníkem věci škola **shodou vůle** (není-li jiné dispozice);
projev právní doktríny **sledování osudu významnějšího** díla jeho méně významným nosičem (nezmaření účelu odevzdání)

- **Autorské právo na účelové zpřístupnění věci** (nosiče díla) jejím vlastníkem § 12/3 a. z.

91

KNIHOVNÍ LICENCE

- **Bezúplatná zákonná licence knihovní**
k půjčování originálů či rozmnoženin
obhájených diplomových, rigorózních,
disertačních a habilitačních prací
na místě samém § 37/1d a. z.
 - ☛ výzkum či soukromé studium
 - ✗ autorovo vyloučení

92

↔ VYSOKOŠKOLSKÁ LICENCE

- **Veřejnoprávní povinnost** vysoké školy
nevýdělečně **zveřejňovat** závěrečné práce
a posudky na ně
- **Autorskoprávně:** bezúplatná zákonná licence
§ 47b/3 z. č. 111/98 Sb.
= **zvláštní** autorskoprávní režim vedle a. z.

93

- **Třístupňový test** (*The Three-step-test*) § 29/1 a. z.
 1. **zvláštní zákonný případ výjimky či omezení**
majetkového práva autorského
 2. **užití nerozporné s běžným způsobem užití**
 3. **bez nepřiměřeného dotčení oprávněných**
osobních (morálních) nebo majetkových **zájmů**
autora (žáka nebo studenta)

94

JUDIKATURA

*Závěrečná diplomová práce na vysoké škole,
resp. univerzitě může být účinným namítacím
materiálem proti novosti vynálezu tebdy,
jestliže byla před prioritou zpřístupněna
neomezenému kruhu osob, např. jejím uložení
ve veřejně přístupné knihovně.*

Jakl 171.

95

4. ČÁST

VĚDECKÁ SVOBODA A VĚDECKÁ MORÁLKA

97

VĚDECKÁ SVOBODA

1. **svoboda vědeckého bádání**
= bádání o **kterémkoli** předmětu (o čemkoli)
kteroukoli metodou

čl. 15/2 LZPS

2. **svoboda projevu** vč. hlásání výsledku
vědeckého bádání (vědeckého poznatku)

čl. 17 LZPS

98

AKADEMICKÁ SVOBODA

1. **svoboda vědy, výzkumu**
a **zveřejňování** jejich výsledků
2. **svoboda výuky**; především její **otevřenost**
různým:
 - i. vědeckým **názorům**
 - ii. vědeckým a výzkumným **metodám**

§ 4(a), b) z. č. 111/98 Sb., o vysokých školách

99

ZÁKAZ VÁZANOSTI STÁTU

1. **výlučnou ideologií**
 - a. politickou
 - b. právní
 - c. vědeckou aj., *např. výlučnou ideologií scientismu*
2. **náboženským vyznáním**

čl. 2/1 LZPS

100

- **občanská společnost** s příkazem
neškodit jinému; demokratické hodnoty
- **občanská pluralita** pracovních hypotéz,
výzkumných záměrů ap.
- **svobodná soutěž**, *např. léčebných soustav*

101

ODLUKA VĚDY OD STÁTU

- **Záruka vědecké svobody**
 - **Právní formy institucionální odluky:**
 1. v. v. i.
 2. veřejné nebo soukromé vysoké školy
 - x Akademie věd Čes. rep.
 - x Grantová agentura Čes. rep.
 - x Ústav pro studium totalitních režimů
 - x státní vysoké školy (vojenské a policejní)
= organizační složky státu
- srv. odluku církve od státu*

102

VĚDECKÁ SOUTĚŽ

- **Soutěžitelé**
= např. veřejné výzkumné instituce, vysoké školy, soukromí vědci
- **Dobré mravy soutěže** § 44 obč. z.
- **Zákaz nekalé vědecké soutěže**
- **Vědecký postup** *non lege artis*
- **Veřejnoprávní režimy** veřejné soutěže nebo veřejné zakázky ve výzkumu a vývoji

103

VĚDECKÁ MORÁLKA

- **Veřejná morálka vědecká**
= veřejné povědomí o vědeckém chování, které není způsobilé veřejně pohoršit, s nímž vědecký nebo právní řád spojuje následky
- **Morálka vědeckých povolání**
např. povolání výzkumných nebo akademických pracovníků
= **deontologický řád**, vyjádřený nepsanými zásadami

104

- **Vědecká morálka** (druh veřejné morálky)
= veřejně vynucovaný soubor nepsaných zásad náležitého chování
- **Vědecká mravnost**
= individuální soubor morálních zásad a jejich praktikování
- **Vědecká etika** (druh užité etiky)
= teorie morálního a mravného vědeckého chování a hodnotících soudů ve vědě

105

ZDROJE

1. doporučení Komise 2005/251/ES ze dne 11. 3. 05 o *Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a o Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků* (Úř. věst. č. L 075, 22. 3. 2005, s. 67); přístup ČR schválen usn. vl. č. 951 z 16. 8. 06
2. doporučení vlády ČR (usn. vl. č. 1005 z 17. 8. 05), *Etický rámec výzkumu*
3. doporučení předsednictva GA ČR, *Správná vědecká praxe*, duben 2000

106

4. *Etický kodex výzkumných pracovníků v Akademii věd ČR*, Akadem. bull., 2006/6
5. *Vzorový etický kodex pro akademické pracovníky vysokých škol*, Rada vysokých škol, 17. 5. 2007

107

6. *Good scientific practice in research and Scholarship*, European Science Foundation Policy Briefing N° 11 (Dec. 2000). Bull. GA ČR 2001/1
7. *Memorandum on Scientific Integrity* (2003), All European Academies (ALLEA) aj.

108

■ Etické komise pro klinické hodnocení léčiv

- stanoviska ke klinickému hodnocení léčiv či pro jiné oblasti biomedicínského výzkumu

z. č. 79/97 Sb., o léčivech

115

ETICKÝ RÁMEC VÝZKUMU

■ Základní zásady

1. svoboda výzkumu a odpovědnost
2. respektování názorové plurality a tolerance
3. respektování lidské důstojnosti a autonomie při výzkumu
4. transparentnost
5. solidarita a spolupráce ve výzkumu
6. prospěšnost a nepoškozování; každé riziko výzkumu musí být vyváženo přínosem

116

ZÁSADY VĚDECKÉ MORÁLKY

- Všeobecné morální zásady
 - Zvláštní zásady vědecké morálky (Кларр, 2003³)
1. **vědecká poctivost**
= úsilí o poznání pravdy
 - i. **vědecká odvaha**
 - ✓ nevyhýbat se problémům
 - ✓ nepřizpůsobovat řešení přání příjemce
 - ii. **původnost** (vlastní poznatek)
 - iii. **účelnost** autocitací a republikací vlastních děl

117

- iv. **poctivost autobibliografická**
 - ✓ rozlišení vědeckých děl od jiných druhů děl
 - ✓ republikace pod jednou vykázanou položkou
 - ✓ uvedení spoluautora u děl spoluautorských
2. **vědecká skromnost** při sebehodnocení nebo předvádění vlastních výsledků
 - ✗ přemrštěné vědecké sebevědomí, přezírání jiných vědeckých názorů, nedostatek sebekritické revize, vědecká svéhlavost, neochota přiznat vědecký omyl

118

3. morální používání pramenů

- ✓ morální zákaz použití pramene k důkazu něčeho, co z něj spolehlivě nevyplývá
- ✓ morální zákaz zamlčení pramene svědčícího protichůdnému vědeckému názoru

119

4. pravidla vědecké kritiky

- i. věcnost *ad rem*
- ii. pravdivost
- iii. přiměřenost

☛ oprávněnost hodnotícího (kritického) soudu

§ 11 an. o. z., mediální zákony

120

5. pravidla hodnocení výzkumných návrhů

- i. nevynášení informací
- ii. nekopírování podkladů
- iii. vrácení nebo zničení podkladů
- iv. nepodjatost oponentů

6. pravidla oceňování mimořádných výkonů

nř. vl. 462/02 Sb.

121

7. pravidla diskuse, polemiky, kritiky

- a. diskuse = výměna názorů
polemická X nepolemická

- i. věcná zacílenost
- ii. stručnost
- iii. bezprostřednost

122

b. polemika (polemická diskuse)

- i. stejný předmět (téma)
- ii. polemika s názorem, **ne s osobou**;
morální zákaz zesměšňování nebo zlehčování
- iii. argumentace vědecká, ne citáty
nebo odvoláváním se na autoritu
- iv. uznání event. nesprávnosti vlastního názoru
- v. neměnění vlastního názoru bez vědeckého argumentu
- vi. včasné ukončení polemiky

123

c. posuzování cizích děl

• recenze informační a hodnotící

- i. objektivnost hodnotového soudu dle stavu vědy
(posouzení vědecké hodnoty)
X recenze zdvořilé, oslavné, nevraživé
- ii. věrná a výstižná **reprodukce** myšlenek
- iii. odlišení vlastního názoru nebo polemiky
- iv. morální **zákaz zneužití** posudku k zabránění publikování cizího díla

• anotace informační

124

CITACE

■ Vědecký pojem

široký rozsah
vč. ohlasů a odkazů,
nejen citací ve smyslu
práva autorského

- ✓ citační indexy
scientometrické

■ Autorskoprávní pojem

bezúplatná **zákonná licence** citační
= dovolené **omezení cizího práva** autorského
v zákonem přípustném
případě § 31 a. z.;
předmětem zveřejněné
cizí dílo

125

VĚDECKÝ DELIKT

■ Např. plagiátorství aj.

1. formální; viz *opsání cizího díla bez citace*
2. materiální; např. *parafráze cizího díla bez uvedení pramene*

■ Souběh s právním deliktem

např. porušování autorského práva nebo nekalé soutěže

126

■ Postih

1. **vědecká** sankce, *např. odsudek vědeckou obcí*
2. **právní** sankce při naplnění skutkové podstaty soukromoprávního nebo veřejnoprávního deliktu
např. výpověď z pracovního poměru, pokuta za přestupek, peněžitý trest za trestný čin

127

VĚDECKÝ PODVOD §

- Např. **habilitační podvod** ☹
srv. pojistný podvod, úvěrový podvod
- ☛ **trestný čin podvodu** (obecná skutková podstata)
skutkovým znakem **úmysl** získat pro sebe výhodu, *např. vyšší mzdu aj. pracovní výhodu, kupř. povýšení*

128

■ Individuální posouzení okolností případu soudem

☛ **vina** ☛ **trest:**

*např. trest zákazu činnosti spočívající v práci akademického pracovníka až na 5 let,
trest ztráty vědecké hodnosti Dr.h.c., DrSc., CSc. (bývalý sovětský vzor)*

129

- **Oběť vědeckého podvodu**, *např. vysoká škola, v. v. i.*
- **Neplatnost dohody o změně pracovní funkce** podvodníka, *např. na funkci docenta*
 - ✗ dobré mravy, aby oběť podvodu platila podvodné navýšení mzdy (nákladů)
- **Dopad podvodu na důvěryhodnost** vědeckých poznatků u vědecké obce, popř. i veřejnosti
 - ☛ reálná hrozba narušení důvěryhodnosti vědeckých poznatků pro další, navazující výzkum

130

■ Zákaz mzdového polepšení či pracovního povýšení podvodníka zaměstnavatelem

= zákaz **výkonu povinnosti** mzdového polepšení či pracovního povýšení proti dobrým mravům (*contra bonos mores*)

§ 14/1 z. p.

✗ ☛ škoda na majetku zaměstnavatele

131

■ Právní ochrana právního zájmu vysoké školy

- určovací žaloba u okresního (obvodního) soudu) s důkazem naléhavosti právního zájmu na konkrétním určení stavu

právní zájem ✗ zvědavost

132

ZÁKONNÉ PŘEDPOKLADY PRO VÝKON VÝZKUMNÉ PRÁCE

➤ právní předpisy:

1. **dbát dobré pověsti** v. v. i. nebo **dobrého jména** vysoké školy
- příčinná souvislost mezi skutkem, pachatelem a následkem (újmou na pověsti jiného)

§ 19b/3 o. z., § 70/1 i. f. z. č. 111/98 Sb., o vys. škol.

133

2. **zdržet se nekalé soutěže** ve výzkumu nebo vývoji či ve vzdělávací službě obch. z.
3. **dodržovat práva třetích osob**
např. studentů, pacientů, zákazníků aj.,
zejm. **práva duševního vlastnictví**
a **právo osobnostní** např. a. z., o. z.

134

4. **právně rovně zacházet se zaměstnanci** z. p.
např. právně rovně odměňovat za stejnou výzkumnou práci, umožnit příležitost dosáhnout funkčního postupu v zaměstnání
5. **nediskriminovat zaměstnance** z. p.
např. výzkumníka jiné státní příslušnosti nebo pro odlišný světový názor
6. **jiný**
- **výpovědní důvod zaměstnavatele** § 52/f z. p.

135

SOUKROMÉ POŽADAVKY ZAMĚSTNAVATELE

- **řádný výkon výzkumné nebo akademické práce**
- **Spravedlivost a rozumnost** (přiměřenost) požadavků v **zájmu zaměstnavatele** vzhledem k:
 - a. **poslání a činnosti** zaměstnavatele
 - b. **druhu práce** pro zaměstnavatele
 - c. **významu práce pro zaměstnavatele** a skrze něj i pro **třetí osoby**, *např. pro ostatní zaměstnance, studenty, pacienty, zákazníky*, a pro **obecné dobro**; též význam pro ostatní členy akademické obce

136

▪ **Běžné požadavky, např.:**

1. **dodržovat slib zaměstnance**, je-li ⇒
2. **dosahovat alespoň uspokojivých pracovních výsledků** výzkumných nebo akademických
3. **udržovat vlastní vědeckou bezúhonnost** ⇒
4. **včas ověřit** (Doc.), resp. prokázat (Prof.) **kvalifikaci** k akademické práci způsobem podle zák. o vys. škol.

137

5. **udržovat a rozvíjet vlastní odbornost** dle poznatků **světové vědy** a tyto poznatky využívat a předávat
6. **neohrozit důvěru veřejnosti** v řádné **vzdělávání** nebo **výzkum** a v **nezávislé, nestranné** a **spravedlivé rozhodování** nebo **hodnocení** studia, vzdělávání či výzkumu nebo vývoje vč. přípravy, podkladů, průběhu, výsledků a výkazů

138

7. **dbát dobrých mravů** na pracovišti, mezi jinými zaměstnanci, vůči zaměstnavateli a třetím osobám *např. vůči pacientům či zákazníkům*
8. **dbát dobrých mravů** uvnitř akademické obce
9. **dbát o vlastní vědeckou čest** a o vlastní **dobrou vědeckou pověst**, a to i s ohledem na **oprávněné** kladení **důvěry** v ně zaměstnavatelem a příslušnou veřejností, *např. vědeckou, studentskou, zákaznickou, popř. i všeobecnou, vč. přiznání vědeckého omylu*

139

10. **dbát veřejné morálky** výzkumného či akademického **povolání** podle obecně uznávaných zásad vč. zásady zákazu svévolného zatajování vědeckých poznatků
11. **jiný**

X výpovědní důvod zaměstnavatele,
pokud bez zavinění zaměstnavatele

§ 52/f) z. p.

140

- **Legitimní očekávání splňování požadavků** zaměstnavatele,
je-li uchazeč zaměstnavatelem přijat

X důkaz opaku

např. v habilitačním řízení o ověření kvalifikace, vědeckým usvědčením z citačního podvodu aj.

141

SLIB ZAMĚSTNANCE

„Slibuji na svou čest, že budu vykonávat zaměstnání výzkumného nebo akademického pracovníka, které jsem si zvolil, podle nejlepšího vědomí a svědomí v dobré víře ke zdaru dobrého díla a budu dbát dobrých mravů, jakož i práv a oprávněných zájmů zaměstnavatele, ostatních zaměstnanců a třetích osob. Budu-li vést ostatní zaměstnance, budu tak činit ke dobru zaměstnavatele, ke jejich dobru a ke zdaru společného dobrého díla. Vědecké poznatky budu šířit ke obecnému prospěchu lidstva. Při výzkumu nebo vývoji budu šetřit lidskou důstojnost, zvířata, přírodu, životní prostředí, jakož i dobré mravy, veřejnou morálku a veřejný pořádek.“

142

VĚDECKÁ BEZÚHONNOST

- *Scientific integrity* = aktuální stav morálního charakteru
- **Pojem vědeckého řádu**
 - X** spáchání **vědeckého deliktu** (poklesku) **bez ohledu na jeho právní kvalifikaci, aniž** by bylo lze po vědecké obci **spravedlivě požadovat**, aby se na pachatele hledělo jako by se **skutek nestal**, a to v důsledku pachatele **polepšení** se a **napravení** zaviněného stavu
- **Nedostatek vědecké bezúhonnosti**
= přivozená ztráta, **aniž** došlo k obnovení stavu

143

PŘÍKLAD

- Nemravný **čin na úkor** jiného, *např. citační nebo habilitační podvod,*
- **bez ohledu na jeho právní kvalifikaci,** jímž výzkumný či akademický pracovník
- **vlastním přičiněním ztratil** vědeckou bezúhonnost
- **bez naděje** na její okamžité nebo jinak včasné **obnovení** a **napravení** způsobeného stavu,
- čímž do té **míry poklesl** pod pracovní úroveň **požadovanou** zaměstnavatelem, že **nelze** po zaměstnavateli **spravedlivě požadovat**, aby jej nadále zaměstnával na výzkumnou nebo akademickou práci.

144

Souběhy řádů vědeckého a právního

- **Vědecká úhonnost**
- ✓ nepolepšení se a nenapravení porušení cizích průmyslových práv
- **Občanská bezúhonnost**
- ✓ promlčení trestného činu porušování průmyslových práv
- ✓ zhlazení odsouzení za trestný čin porušování průmyslových práv

145

Povinnosti z pracovních poměrů

- Např.:
- 1. dodržovat **právní** předpisy vztahující se k vykonávané výzkumné či akademické práci
např. a. z., zák. o vynál. a zlepš. návr., obch. zák. (proti nekalé soutěži)
- 2. dodržovat **ostatní**, *např. vnitřní*, předpisy, pakliže byl zaměstnanec s nimi řádně seznámen, *např. pracovní řád k ochraně duševního vlastnictví*

146

- **Povinnosti zaměstnance mj.:**
- 1. střežit a ochraňovat nehmotný majetek zaměstnavatele
- 2. zdržet se jednání proti oprávněným zájmům zaměstnavatele
např. soutěžním ve výzkumu a vývoji

§ 301/d z. p.

147

Pracovní delikt porušení základních povinností

- **Soukromoprávní delikt zaměstnance**
- **Skutkové podstaty**, např.:
- 1. **nedodržení** a. z. vztahujícího se k práci
kupř. osobování si autorství a popírání spoluautorství vědeckého díla s ostatními, osobování si práva k cizí databázi

148

- 2. **nedodržení pracovního řádu** ohledně závazku morálního chování ve výzkumu
 - 3. **nedodržení vnitřního předpisu** vysoké školy o jejím etickém kodexu výzkumu
 - 4. **jiná**
- ✗ **právo zaměstnavatele okamžitě zrušit pracovní poměr nebo právo výpovědi**

§ 52/g z. p.

149

Míra porušení základních povinností

- **Skutkové aj. okolnosti případu**
- 1. **zvláště hrubý způsob porušení**
 - ☛ právo okamžitého zrušení nebo právo výpovědi
- 2. **závažné porušení**
 - ☛ právo výpovědi
- 3. **soustavné méně závažné porušení**
 - ☛ právo výpovědi při písemném upozornění na ni v posledních 6 měs.

150

DISCIPLINÁRNÍ PŘESTUPEK STUDENTA

- **Zaviněný skutek**
 1. **úmyslný**
 - i. v úmyslu přímém
 - ii. v úmyslu nepřímém
 2. **nedbalostní**
 - i. v nedbalosti vědomé
 - ii. v nedbalosti nevědomé

např. porušením

 - a. *práva autorského dle a. z.*
 - b. *zkušebních pravidel dle studijního a zkušebního řádu vysoké školy*

151

5. ČÁST

VÝZKUM A VÝVOJ

153

VÝZKUM

- **Systematická tvorba rozšiřující poznání** vč. poznání práva, a to **metodami** umožňujícími:
 1. potvrzení
 2. doplnění či
 3. vyvrácení vědeckého poznatku

154

- ✓ experimentální
- ✓ teoretický, *např. právní*

1. **základní**
2. **aplikovaný**
 - i. průmyslový
 - ii. jiný, *např. zákonodárně aplikovaný právovědný výzkum*

155

- **Předmět teoretického výzkumu právního**

1. **právní řád**
(právní principy a právní normy)
2. **právní rozhodnutí**, zejm. judikatura
3. **právní doktríny**

156

ORGANIZAČNÍ SLOŽKY STÁTU

- Česká republika – **Akademie věd České republiky**
 - × výzkumná pracoviště AV ČR = v. v. i.
- Česká republika – **Grantová agentura České republiky**

163

Z DĚJIN

- 1773 Soukromá společnost v Čechách pro rozvoj matematiky, vlasteneckých dějin a přírodních věd
↓
1784 Česká společnost nauk (Královská česká společnost nauk)
- 1892 Česká akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění (Česká akademie věd a umění)
- 1920 - 1952 Masarykova Akademie Práce
- 1952 - 1992 Československá akademie věd
- 1992 - Akademie věd České republiky
- 1994 - Učená společnost České republiky

164

VEŘEJNÁ SPRÁVA

- Výkon správy založen na správním uvážení odborné povahy
 1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 2. Rada pro výzkum a vývoj
 3. Akademie věd České republiky
 4. Grantová agentura České republiky
 5. kraje a obce

165

- **Akademie věd České republiky**
 1. akademický sněm
 2. akademická rada a její předsednictvo
 3. předseda
 4. vědecká rada
- ✓ výzkumná pracoviště = v. v. i., zřizovatelem stát

z. č. 283/92 Sb., o Akademii věd Čes. rep.

166

- **Grantová agentura České republiky**
 1. předseda
 2. předsednictvo
 3. kontrolní rada jmenovaná Poslaneckou sněmovnou na návrh výzkumných právnických osob

z. č. 130/02 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje

167

JUDIKATURA

Doc. Ing. O. K., CSc.

?

Česká komise pro vědecké hodnosti

*Rozh. VS v Praze z 13. 1. 95, sp. zn. 6 A 16/94
č. 127 Výb. soud. rozh. ve věcech spr., 1996/5,
příl. Správ. práva, 1996/5.*

168

Jestliže rozhodnutí vědecké rady VUT v Brně, jakožto orgánu státní správy vědeckých hodností, o neudělení vědecké hodnosti doktora věd nebylo vydáno písemně a ze spisu navíc nevyplývají jeho důvody, je takové rozhodnutí nepřezkoumatelné. Jeho potvrzení Českou komisí pro vědecké hodnosti v odvolacím řízení, byť provedeném formálně správně, nepřichází v úvahu.

169

170

VÝZKUMNÉ PROGRAMY

- **Mezinárodní smlouvy:** Programy mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji
- **ES:** Rámcové programy výzkumu a vývoje ES
- **EURATOM:** Rámcové programy výzkumu a vývoje EURATOM
- **Česko:** Národní politika výzkumu a vývoje České rep. Národní program výzkumu a vývoje roční programy výzkumu a vývoje

171

VEŘEJNOPRÁVNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM VÝZKUMU A VÝVOJE

- **Česko: úřední veřejné seznamy**
 1. centrální evidence projektů výzkumu a vývoje
 2. centrální evidence výzkumných záměrů
 3. rejstřík informací o výsledcích
 4. evidence veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji

172

Portál spravovaný Radou pro výzkum a vývoj

<http://vyzkum.cz>

173

OBEČNÁ STRUKTURA VÝZKUMNÉHO PROJEKTU

1. název
2. předmět výzkumu
3. výzkumný cíl a jeho předpokládaný výsledek
4. způsob **dosazení** cíle
5. způsob **ověření** výsledku
6. způsob **zveřejnění** výsledku
7. předpokládané **využití**
8. doba výzkumu
9. výzkumník nebo výzkumný tým
10. výše a členění nákladů
11. způsob **kontroly** výzkumu

174

6. ČÁST

VEŘEJNÁ PODPORA VÝZKUMU A VÝVOJE

176

177

VEŘEJNÁ NEBO SOUKROMÁ PODPORA VÝZKUMU A VÝVOJE

■ Veřejná

zdrojem **veřejné fondy**:

- a. nadstátní nebo mezistátní rozpočty
- b. státní rozpočet
- c. územní rozpočty

➤ veřejně prospěšná činnost výzkumná

■ Soukromá

zdrojem **soukromé fondy**:

- a. nadace
- b. nadační fondy
- c. o. p. s.
- d. vlastní
- e. jiné, *např. spolkové, sponzorství podnikatelů*

178

STÁTNÍ GRANTOVÉ AGENTURY

- Grantová agentura České republiky
- Grantová agentura Akademie věd České republiky
- Grantové agentury ministerstev
- Fond rozvoje vysokých škol MŠMT

179

VEŘEJNÁ PODPORA € ¥ \$ £ VÝZKUMU A VÝVOJE

■ Veřejná podpora:

1. účelová fyzických nebo právnických osob
2. institucionální právnických osob

= podíl veřejné úhrady uznaných nákladů

mezinárodní smlouvy, z. č. 130/02 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje, prováděcí vl. nř. 267/02 Sb., 461/02 Sb., 462/02 Sb.

180

- **Vyhlašovatel** veřejné soutěže nebo **zadavatel** veřejné zakázky
- 1. **stát, kraj, obec** ze svého veřejného rozpočtu
- 2. **jiná osoba** ze svého rozpočtu, *např. nadace*
 - = **mimo veřejnoprávní režim** z. č. 130/02 Sb.
 - způsob poskytování **nadačních příspěvků**
 - statut nadace nebo nadačního fondu

181

ÚČELOVÁ VEŘEJNÁ PODPORA

- **Předmět**
 1. programový projekt **poskytovatele**
 2. projekt **poskytovatele** zadaný veřejnou zakázkou
 3. grantový projekt **příjemce**
- **Způsob**
 1. vyhlášením veřejné **soutěže**, z. č. 130/02 Sb.
 2. zadáním veřejné **zakázky**, z. č. 137/06 Sb.
 3. uzavřením koncesní **smlouvy**, z. č. 139/06 Sb.

182

- **Zadání veřejné zakázky**
- 1. výběr nejvhodnější nabídky
- 2. přímé zadání malého rozsahu
- 3. výzva jedné osobě k podání nabídky

183

VEŘEJNÁ SOUTĚŽ O VEŘEJNOU PODPORU

- **Vnější okruh** = veřejno- nebo **soukromoprávní** poměr
vyhlašovatel = **poskytovatel** podpory
soutěžitelé = uchazeči o podporu
- **Vnitřní okruh** = **soukromoprávní** poměr
vyhlašovatel = **příjemce** podpory
soutěžitelé = uchazeči o řešitelství

184

INSTITUCIONÁLNÍ VEŘEJNÁ PODPORA

1. **Výzkumný záměr**
 - a. zhodnocení záměru
 - b. zhodnocení předchozích **výsledků** výzkumu nebo vývoje
2. **Specifických výzkum** na vysokých školách = **zapojení studentů**
 - a. úspěšnost ve veřejných soutěžích
 - b. úspěšnost při uplatnění výsledků
 - c. počet studentů dle typů studijních programů
 - d. kvalifikační struktura akademických pracovníků

185

3. **Mezinárodní spolupráce** Česka dle mezinárodních smluv

186

VÝZKUMNÝ ZÁMĚR

- **Koncepční rozvoj právnické osoby,**
např. v. v. i. nebo vysoké školy, na 5 - 7 let:

 1. předmět činnosti
 2. cíl
 3. strategie
 4. náklady
 5. předpokládané výsledky

187

PRÁVNÍ POMĚR PŘÍJEMCE K POSKYTOVATELI

1. **veřejnoprávní poměr ze správního rozhodnutí**
 - veřejná soutěž
 - veřejná zakázka

⇓

2. **soukromoprávní poměr ze smlouvy**

188

PRÁVNÍ POMĚR PŘÍJEMCE K ŘEŠITELI

- **Soukromoprávní poměr ze smlouvy**

 1. **pracovní, např. výzkumný pracovník**
nebo akademický pracovník
 2. **jiný, např. student**

189

SPRÁVNÍ PROCES

- **Zvláštní druh správního řízení o výběru žádosti** § 146 spr. ř.
- **Přednostní úprava správního procesu**
ve zvláštním zák. o podpoře výzk. a výv.

190

SPRÁVNÍ ROZHODNUTÍ

1. **rozhodnutí o hodnocení:**
 - i. návrhu
 - ii. výsledku veřejně podpořeného výzkumu
- ✓ přijímací a hodnotící komise, alespoň 2 oponenti
2. **rozhodnutí o veřejné podpoře, tj. o:**
 - i. poskytnutí
 - ii. odnětí
3. **rozhodnutí o vyloučení z veřejné soutěže až na 3 roky** ➤ správní postih za porušení

191

⇐ SOUDNÍ OCHRANA

- **Správní rozhodnutí bez opravného prostředku (zvláštní proces) ⊕**
X
- **Žaloba ve věci správního soudnictví ke KS (MS v Praze)** s. ř. s.
X
- **Opravným prostředkem kasační stížnost k NSS v Brně**

192

↩ ÚSTAVNÍ A MEZINÁRODNÍ OCHRANA

- **Soudní rozhodnutí NSS bez opravného prostředku**

×

- **ústavní stížnost** k ÚS v Brně

×

- **stížnost** k ESLP ve Štrasburku

193

SMLOUVY

1. **Písemná smlouva o poskytnutí podpory**

z. č. 130/02 Sb., podpůrně obch. zák.

- > podstatné **obsahové** náležitosti mj.:
 - a. člověk odpovědný příjemci za odbornou úroveň (řešitel)
 - b. úprava **práv k výsledkům**
 - c. způsob řešení sporů
 - d. postih za porušení smlouvy

194

↩

2. **smlouva k provedení veřejné zakázky**

3. **smlouva o využití výsledků**
aplikovaného výzkumu nebo vývoje

195

DELIKTNÍ PRÁVO

- **Soukromoprávní delikt porušení smluvního závazku**

obch. z.

- **Veřejnoprávní delikt porušení rozpočtové kázně** ➔ **sankční odvod**

rozp. prav. č. 218/00 Sb., rozp. prav. úz. rozp. č. 250/00 Sb.

196

↩

- ➔ **správní uvážení o správním postihu**

↓

- ➔ **vyloučení uchazeče** z veřejné soutěže ve výzkumu a vývoji až na 3 roky od prokázání nebo písemného uznání porušení

197

VEŘEJNÁ PODPORA KULTURY

- **Příspěvek MK ze státního rozpočtu** fyzickým osobám na tvůrčí na studijní účely

↑

výběrové řízení vyhlášené MK

z. č. 203/06 Sb., o některých druzích podpory kultury

198

7. ČÁST

PRÁVA K VÝSLEDKŮM

200

VÝSLEDEK

- **Nový poznatek** z výzkumu nebo vývoje
např. technické řešení programového nebo grantového projektu či věcného záměru
- **Podoba vnímatelného vyjádření**
 1. **hmotná**, *např. nový přístroj*
 2. **nehmotná**, *např. vědecké dílo, vynález aj. technické řešení, vzhled výrobku aj.*

201

PRÁVA K VÝSLEDKU

- **Druhy**
 1. **právo vlastnické** (hmotné)
 2. **právo duševně vlastnické** (nehmotné)
- **Spoluzhotovitelé**
(spolupříjemci podpory)
= právo **spoluvlastnické**
dle dohodnutých podílů

202

- **Vnější poměr příjemce podpory k poskytovateli**
= **zásada práva příjemci** veřejné podpory
(ve prospěch příjemce podpory)
- × **práva k výsledkům veřejných zakázek**
 - ☛ ve prospěch poskytovatele (**zadavatele**)
účelem ochrana **vůle** a hospodářského **zájmu** zadavatele
 - ☛ **zásada ochrany hospodářské investice zadavatele**; *srv. zaměstnavatele, objednatele*

203

1. **nezapisovatelná** práva průmyslového vlastnictví ☛ **zadavateli** zakázky
2. **zapisovatelná** práva průmyslového vlastnictví
 - ☛ **povinnost zhotovitele:**
 - a. **uplatnit ochranu**, *např. přihlásit vynález k patentování*, ledaže zadavatel jinak
 - b. **převést ochranu**, *např. udělený patent*, ☛ **zadavateli**

204

- **Právo zhotovitele (příjemce) na náhradu nákladů vůči zadavateli (poskytovateli)**
např. na správní poplatky za přihlášení vynálezu k patentování a za zápis převodu patentu do patentového rejstříku

- **Právo zadavatele (poskytovatele)**
na písemný **souhlas ke zveřejnění** výsledku veřejné zakázky zhotovitelem

205

- **Vnitřní poměr příjemce k řešiteli**
= **zásada práva zaměstnavateli (příjemci) k:**

1. zaměstnaneckému vědeckému dílu
2. zaměstnaneckému průmyslovému vzoru
3. podnikovému vynálezu
4. podnikovému užitému vzoru
5. podnikové topografii polovodičového výrobku

nebo **zásada práva objednateli (příjemci) zakázkových předmětů**

206

POVINNOST VYUŽITÍ VÝSLEDKU

- **Zásada zpřístupnění výsledku komukoli**
- **Zásada právně rovného zacházení**
- **Nevyužití výsledku příjemcem podpory**
 - ☛ **nucená veřejná nabídka využití**
 - ☛ **nucená veřejná nabídka licence**
např. veřejná nabídka patentové licence zapsaná v patentovém rejstříku

207

8. ČÁST

VĚDECKOST,
VĚDA A PRÁVNÍ VĚDA

209

POJMOVÉ ZNAKY VĚDECKOSTI

1. problémovost
2. předmětnost
3. metodičnost
4. odůvodněnost, dokázanost (argumentativnost)
5. soustavnost (systémovost)
6. srozumitelnost (intersubjektivita)

210

■ Hypotéza

= vědecky možná (testovatelná)
vnitřně nerozporná domněnka (tvrzení)
(nabídka řešení) podléhající vědeckému
dokázání

■ Teorie (vědecká teorie)

= vědecky prokázaná hypotéza

211

■ Vědecká spekulace

= formulace vědecky (rozumově)
neověřitelných hypotéz (tvrzení)

✗ nevylučuje ověření jiným způsobem

např. citovým vnímáním krásy

srv. estetický výtvar

*např. vzhled výrobku chráněný průmyslovým
vzorem*

212

MODEL

■ Paradigma

*„... obecně uznávané vědecké výsledky, které v dané
chvilí představují pro společenství odborníků model
problémů a model jejich řešení.“*

Kuhn, T. S.: Struktura vědeckých revolucí.

Praha 1997, s. 10. Překl. Jeníčkův.

213

ÚČEL VĚDY

1. **popis** (deskripce) a **zatřídění**
(klasifikace) věcí
2. **vysvětlení** (explikace) výskytu věcí
3. **předpověď** (predikce) výskytu věcí
4. **porozumění** věcí
5. možnost **ovlivnění** věcí
↳ vědecká výpověď o řešení problému

214

PRÁVNÍ VĚDA

■ Přirozený smysl

sladčování osobních a majetkových pozemských
poměrů

■ Účel

rozumové poznávání nebo hodnocení právních jevů
s cílem dospět k **právnímu názoru**

■ Vědecká povaha

argumentativní a popisná duchovní (humanitní) věda
(*Geisteswissenschaft*) s **hodnotovou orientací** na právní
dobro (spravedlnost)

215

*Iurisprudentia est divinarum atque humanarum
rerum notitia, iusti atque iniusti scientia.*

216

STRUKTURA PRÁVNÍ VĚDY

■ Obecná část

1. právní **metodologie**
↓
2. **tvorba** (kreatce) práva: teorie zákonodárství (legislativní technika)
3. **výklad** (interpretace) práva
4. **použití** (aplikace) práva: právní argumentace logická nebo rétorická

217

OBOROVÁ STRUKTURA PRÁVNÍ VĚDY

■ Zvláštní části (aplikace obecné části)

1. konstitucionalistika
2. internacionalistika
3. civilistika
 - a. familiaristika aj.
4. komercionalistika
5. penalistika
6. právní romanistika
7. kanonistika aj.

218

NE-VĚDECKÉ METODY

■ Intuitivní

1. mimosmyslové vnímání
2. rozbor symbolů
3. intuitivně hodnotový rozbor
4. intuice jazykového úzu aj.

■ Expertní

1. anketní dotazování
2. kolektivní vybavování myšlenek (*brainstorming*)
3. metoda ďáblova advokáta aj.

219

VĚDECKÉ METODY

■ Empirické

1. pozorování
2. měření
3. pokusy aj.

■ Teoretické

1. zobecnění
2. odvození
3. dovození
4. podobnost
5. modelování aj.

⇒

220

OBECNÉ VĚDECKÉ METODY

1. metody logické ⇒
2. metoda pozorovací (observační)
3. metoda vylučovací (eliminací)
4. metoda popisná (deskriptivní) nebo měrná
5. metoda rozřídovací (klasifikační)
6. metoda soustavná (systémová)
7. metoda srovnávací (komparativní)
8. metoda pokusná (experimentální)
9. metody přesné (exaktní) aj.
 - a. metody statistické
 - b. metody kybernetické aj.

221

OBECNÉ VĚDECKÉ METODY LOGICKÉ

1. axiom
2. výměr (definice)
3. odloučení (abstrakce)
4. vyvození (indukce)
5. odvození (dedukce)
6. rozbor (analýza)
7. složení (syntéza)
8. podobnost (analogie)
9. potvrzení (konfirmace)
10. ověření pravdivosti (verifikace) aj.

222

ZVLÁŠTNÍ VĚDECKÉ METODY

1. přírodovědné
2. matematicko-statistické
3. lékařské
4. sociologické
5. psychologické
 - a. diagnostické
 - b. terapeutické
6. **právo vědné, aj.**

223

ZVLÁŠTNÍ METODY PRÁVOVĚDNÉ

1. **Legislativně (a právně) technické metody**
 - i. **metoda trojí konformity**
 - a. ústavní
 - b. mezinárodní
 - c. komunitární (eurokonformita)
 - ii. **metoda vyšší abstrakce**; *např. generální klauzule § 44 obch. z.*
 - iii. **metoda kasuistická**; *např. zvláštní skutkové podstaty*
 - iv. **metoda konvenčních pravidel**; *např. Legislativní pravidla vlády v právní formě usnesení vlády*

224

2. Výkladové metody

- i. účeloslovná (teleologická) metoda
- ii. systematická metoda
- iii. logická metoda
- iv. rétorická metoda
- v. mluvnicko-jazyková a významoslovná (sémantická) metoda
- vi. pomocná metoda historická
- vii. pomocná metoda srovnávací

225

DEVÍZA

„PRÁVO NENÍ TEXT“

226

■ Právní předpis

= pouhé textové **východisko**
(slovní znění) vědeckého zjištění:

- a. **účelu**
- b. **obsahu** (příkazu, zákazu, dovolení)

nehmotné právní normy,
a to **výkladem** právního předpisu

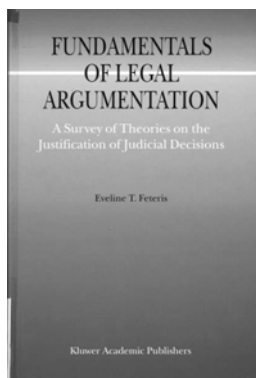
227

3. Metody argumentační (metody právo vědného dokazování)

- i. metoda logická
- ii. metoda rétorická
- iii. metoda přirozené podstaty a smyslu
- iv. metoda účeloslovně hodnotová
- v. metoda jednoho práva (*one right answer*)
- vi. metoda jednoty ústavy
- vii. metoda právních principů
- viii. metoda poměřování (proporcionality); *Test poměrnosti*
- ix. metoda trojí konformity; ←

228

229

EXKURS O PRÁVNÍ ARGUMENTACI

- **Dokazování pravdivosti tvrzení**
 1. empiricky, *např. experimentem*
 2. analyticky, *např. logickým odvozením*
- **Předmět**
 1. tvrzení právní
 2. tvrzení skutkové
- **Cíl**

přijetí myšlenkové teze: *např. akceptace, že někdo porušil právo jiného*
- **Nástroj**, *např. Test poměrnosti*

230

PRÁVNÍ POZNATEK

- **Povaha** (druh poznatku)

= výsledek právního poznávání:

 1. právovědného (vědeckého)
 2. právně citového (vycítění); *srv. spravedlnost*
- **Pravdivost**
 - ✓ zkušenost **prožitím** dobra a spravedlnosti
 - ✓ pravdivost **předpokladů**
 - ✓ **správnost** právně myšlenkového **postupu**

231

NÁZOR

1. **Světónázor** (ucelené vědění o světě)
2. **Právní názor** x **dojem** (nedokázané tvrzení)
 - ✓ obsahem právovědně dokázaný, přezkoumatelný závěr o tom, co je právem (**co platí**)
 - ✓ forma *např. stanoviska pléna nebo kolegia NS nebo NSS ke sjednocování rozhodování* ☹
3. **Právně politický názor**
 - ✓ obsahem odůvodněná představa, co by mělo být **budoucím právem**

232

PRÁVNÍ NÁZOR

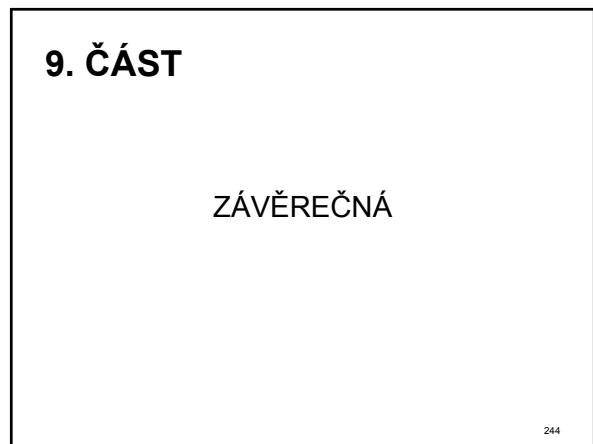
- Vědecky neplatí rčení „*dva právníci, tři názory*“
- Právní názor na právo hmotné nebo procesní
- **Znaky**
 1. **správnost** (argumentačně prokázána) s vyloučením odlišnosti: *one right answer*
 2. odůvodněnost **důkazy** (argumenty)
 3. srozumitelnost
 4. **přezkoumatelnost**
 5. **zveřejnitelnost**

233

SPRÁVNOST PRÁVNÍHO NÁZORU

- = **souhlas** s:
1. logickými pravidly právního myšlení
 2. hodnotovým vyvážením
- = **bezespornost** právního názoru
- **Požadavky právního myšlení**
 1. **věcná** pravdivost
 2. **logická** správnost
 3. **hodnotová** vyváženost

234

Z LITERATURY

Bláha, Ethika jako věda. Brno 1990.²
Bláha, Filosofie mravnosti. Brno 1922.
Bláha, Sociologie inteligence. Praha 1937.
Bláha, Příčiny nespokojenosti, Morálka povolání. Brno 1933.
Capra, Bod obratu. Praha 2002.
Capra, Tao fyziky. Praha 2003.
Capra, Tkáň života. Praha 2004.
Feyerabend, Rozprava proti metodě. Praha 2001.
Feyerabend, Tři dialogy o vědě. Praha 1999.
Feyerabend, Věda jako umění. Rychnov n. K. 2004.

253

Fox, Sheldrake, Fyzika andělů. Praha 2006.
Grygar, O vědě a víře. Kostelní Vydří 2001.
Grygar, Svět vědy a víry. Valašské Meziříčí 2002.
Hendl, Kvalitativní výzkum. Praha 2005.
Holländer, Ústavněprávní argumentace. Praha 2003.
Knapp, Vědecká propedeutika pro právníky. Praha 2003.³
Král, Existuje Bůh? Olomouc 2004.
Král, Kosmická paměť. Praha 2002.
Král, Moje cesta k pravdě. Olomouc 2005.
Král, Věda a víra. Praha 2007.
Kuhn, Struktura vědeckých revolucí. Praha 1997.

254

Lovelock, Gaia, živoucí planeta. Praha 1994.
Mervart, Základy metodologie vědy. Praha 1977.
Neubauer, O Sněhurce. Praha 2004.
Neubauer, Smysl a svět. Praha 2001.
Neubauer, Škrdlant, Skrytá pravda země. Praha 2004.
Okruh a střed. Monotem. č.: Věda a víra, 2004/3.
Ondok, Člověk a příroda. Kostelní Vydří 1997.
Sheldrake, Tao přírody. Bratislava 1994.
Sheldrake, Teorie morfické rezonance. Praha 2002.
Sheldrake, Sedm experimentů, které by mohly změnit svět. Praha 2005.
Sheldrake, Váš pes to ví. Praha 2003.

255

Telec, O právní vědě. In: Pocta Švestkovi. Praha 2005.
Scientometrické hodnocení kvality vědecké práce, jeho meze a nebezpečí redukcionismu. Čas. pro práv. vědu a praxi 1997/2, Právník, 1997/8, Univerzit. noviny, 1997/5.
Školní díla. Čas. pro práv. vědu a praxi, 2005/4.
Význam zveřejňování závěrečných prací. Žurnál UP, 2006/20. Muni, 2006/5.
Zveřejňování posudků závěrečných prací. Žurnál UP, 2006/21. Muni, 2006/6.

256

⇐ DALŠÍ LITERATURA 1

Hodnocení a etika vědecké práce. Diskuse.
Universitas, 2002/2.
Meško, Katuščák, Findra et al., Akademická příručka. Martin 2006.

257

⇐ DALŠÍ LITERATURA 2

Bravený, Nesamozřejmost morálky ve vědě.
Univerzit. nov., 1998/3.
Němeček, Kdo chce opisovat, musí být aspoň právník. Hospodář. nov. 19. 9. 07
Winterová, Hlavsa, Zoulík, Český civilní proces. [rec.] Práv. rozhl. 1997/11.

258

JUDIKATURA

Jakl, Sběrka správních rozhodnutí ve věcech průmyslových práv. Praha 1998/2.²

Výběr soudních rozhodnutí ve věcech správních, příl. Správního práva, 1996/5.

259

TECHNICKÉ NORMY

ČSN ISO 7144 Dokumentace. Formální úprava disertací a podobných dokumentů.

ČSN ISO 690 Bibliografické citace.

ČSN ISO 690-2 Bibliografické citace. Elektronické dokumenty.

ČSN 01 6910 Úprava písemností zpracovaných textovými editory nebo psaných strojem.

ČSN 88 0410 Korekturní znaménka pro sazbu – pravidla používání.

260

261

Použité snímky:

Hesemann/Tóthová, Záhadné kruhy v obilí. Praha. B. r.²

Pringleová, Kruhy v obilí. Největší záhada moderní doby. Praha 2001.

262

Foto:

Toulovcovy maštale, Čechy, Česko 2004

Fryšava pod Žakovou horou, Morava, Česko 2006

Wachau, Dolní Rakousy, Rakousko 2005

Asuán, Horní Egypt, Egypt 2005

Hrad Plumlov, Morava, Česko 2005

Hrad Veveří, Morava, Česko 2004

263